

Falkenbergs kommun

barn.utbildning@falkenberg.se

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Älvseredsskolan i Falkenbergs kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Falkenbergs kommun att senast den **30 mars 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Falkenbergs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska säkerställa att arbetet mot kränkande behandling är målinriktat. I detta arbete ingår att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling ska anmäla det till rektorn.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Falkenbergs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)
- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen.
- Rektorn ska se till att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.
- Rektorn ska se till att det genomförs studie- och yrkesorienterande insatser för eleverna så att deras behov av vägledning inför framtida val av utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses.

Bedömning

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Falkenbergs kommun under hösten 2017. Älvseredsskolan besöktes av Skolinspektionen den 18 och 19 oktober 2017.

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att undervisningen utgår från och omfattar målen i läroplanen. Vid tillsynen framkommer dock att det finns andra områden som Älvseredsskolan behöver utveckla för att uppfylla kraven i författningarna.

Utredningen visar att Älvseredsskolan saknar ett fullgott målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Bedömningen görs med bakgrund av att personalen på skolenheten inte har gemensamma rutiner och en samsyn för när en anmälan om kränkande behandling ska upprättas och lämnas till rektorn. Rektorn måste ta ansvar för att skolenheten bedriver ett målinriktat arbete mot kränkande behandling så att nödvändiga åtgärder vidtas för att säkerställa eleverna en trygg skolmiljö.

Tillsynen visar vidare att lärarna inte samverkar med varandra i tillräckligt hög utsträckning, exempelvis sker inte någon samverkan kring undervisningen eller bedömning. Rektorn behöver organisera verksamheten på ett sådant sätt att lärarnas samverkan utvecklas för att ge eleverna bättre förutsättningar att nå utbildningsmålen. Lärarnas bristande samverkan riskerar att få negativa konsekvenser för eleverna att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete samt den studie- och yrkesorienterande verksamheten ska, liksom lärarnas undervisning, utgöra en del av de processer som ska stödja elevens utveckling och lärande. I tillsynen framkommer att elevhälsans primära funktion på skolenheten är att stötta personalen vid enskilda elevärenden. Rektorn måste ta ansvar för att elevhälsans samlade kompetens främst används i ett förebyggande och ett hälsofrämjande syfte för att stödja elevernas utveckling mot målen. Rektorn måste också ansvara för att eleverna behov av vägledning inför framtida val av utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses.

Tillgången till elevhälsans kompetenser samt tillgången till skolbibliotek bedöms på huvudmannanivå.

Föreläggande

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det på Älvseredsskolan saknas ett fullgott målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Trots att det finns en plan mot kränkande behandling och att det görs en kartläggning av situationen på skolan visar utredningen att personalen inte har gemensamma rutiner och en samsyn för när en anmälan om kränkande behandling ska upprättas och lämnas till rektorn. Detta innebär att det finns en risk för att ogynnsamma mönster inte uppmärksammas och att nödvändiga åtgärder därför inte vidtas för att säkerställa eleverna en trygg skolmiljö

genom ett målinriktat arbete mot kränkande behandling. Att detta arbete inte fungerar är särskilt oroande då det förekommer konflikter mellan eleverna och eleverna inte alltid vet vem de ska vända sig till om det förekommer kränkande behandling av något slag.

Skollagen anger att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.

Rektorn uppger att det målinriktade arbete mot kränkande behandling som finns på skolan är arbetet med planen mot kränkande behandling, elevhälsoplanen och att skolan har noll tolerans mot kränkningar. Enligt rektorn är likabehandlingsplanen med i skolans dagliga verksamhet. Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens plan mot diskriminering och kränkande behandling. I planen beskrivs att en kartläggning har gjorts under höstterminen läsåret 2016/17 med hjälp av en förenklad version av "husmodellen" (ett verktyg som syftar till att upptäcka risker för diskriminering, trakasserier och andra kränkningar i förskolan). I planen redovisas en analys av kartläggningen med tillhörande förebyggande åtgärder.

Rektorn uppger vidare att det inte finns några anmälningar från föregående läsår eller denna termin om kränkande behandling, vilket gör henne mycket orolig. Enligt rektorn finns det inte några rutiner för när och hur en anmälan om kränkande behandling ska göras. Rektor uppger vidare att hon inte känner sig trygg med att hon får ta del av alla fall av kränkande behandling som sker på skolan. Enligt rektorn ska det vara självklart för lärarna vad en kränkning är och när de ska anmälas till rektorn. Rektorns bild av rutinerna för anmälan av kränkande behandling bekräftas av både lärarna och elevhälsans representanter. Lärarna uppger att det är den utsatta eleven som ska avgöra om denne har blivit utsatt för en kränkning eller inte, men att de tillsammans i lärargruppen inte har pratat om vad en kränkning är och vart gränserna går. Detta bekräftas av elevhälsans representanter som uppger att anmälan av kränkningar är ett område som skolan borde arbeta mer med, framförallt vad som är en kränkning och hur den ska utredas. Enligt lärarna så finns det en blankett som ska fyllas i vid kränkande behandling men de uppger att den inte alltid fylls i. Rektorn uppger att hon framöver ska starta upp arbetet med att anmäla kränkande behandling med hjälp av rutiner och arbete som har bedrivits av andra skolor i Ullaredsområdet, exempelvis Ätranskolan och Apelskolan.

Eleverna i förskoleklassen och årskurserna 1 och 2 säger i intervju att de är trygga på skolan men att det finns elever som bråkar som de är rädda för. Likaså eleverna i årskurserna 3 till 5 uppger att de är trygga på skolan men att det finns elever som slår andra elever. Både lärare och elevhälsans representanter uppger att eleverna generellt är trygga på skolan.

Alla intervjuade elever på skolenheten uppger att det är för lite vuxna ute på rasterna. Enligt eleverna i årskurs 3 till 5 så finns det ett schema för när lärarna ska vara rastvakter men de uppger att alla lärare inte följer schemat. Eleverna uppger att de säger till lärarna när någon bråkar men att lärarna inte alltid är ute på rasterna. Detta bekräftas av eleverna i förskoleklassen och årskurserna 1 och 2 som säger att det förekommer att eleverna är själva ute när det händer något på rasten och att de då ber de äldre eleverna om hjälp istället. Eleverna i årskurserna 3 till 5 uppger att de inte har pratat om vad de ska göra om en elev mobbar en annan elev.

Motivering till föreläggande som ingripande

Falkenbergs kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Falkenbergs kommun föreläggs att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen bedömer att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet inte är uppfyllda på skolan. Nedan beskrivs och bedöms respektive del för sig.

Lärarna samverkar inte i tillräckligt hög utsträckning

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens lärare inte samverkar i tillräckligt hög utsträckning i arbetet med att nå målen för utbildningen. Bedömningen görs mot bakgrund av att det saknas en samverkan mellan lärarna på skolenheten inom flertalet viktiga områden. Utredningen visar att lärarna inte samverkar med varandra i frågor som rör undervisning och bedömning. Det finns heller inget gemensamt arbete gällande värdegrundsfrågor. Avsaknaden av samverkan kan medföra att utbildningen inte utvecklas på det sätt den behöver vilket kan påverka elevernas möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Enligt läroplanen för grundskolan och förskoleklassen ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. I Skolverkets allmänna råd om planering och genomförande av undervisning (SKOLFS 2011:149) anges att rektorn bör utveckla former för samverkan och kunskapsutbyte mellan lärarna.

Under intervjun med lärarna framkommer att det inom flera områden inte sker någon samverkan. Lärarna uppger att de var för sig genomför en utvärdering av sin egen undervisning, exempelvis via enkäter eller bedömningsstöd, men att det inte finns någon övrig gemensam utvärdering av undervisningen. Enligt lärarna blir de nationella proven en form av utvärdering av undervisningen. När det gäller elevers möjlighet till inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll uppger lärarna att det inte finns någon gemensam strategi. Lärarna uppger dock att de försöker ge eleverna möjlighet att påverka undervisningen i vissa ämnen. Vidare uppger lärarna att de sällan diskuterar bedömning på skolan. Om diskussioner sker så är det endast i samband med rättning och utvärdering av nationella prov när personal

från hela Ullaredsområdet träffas. Enligt lärarna har de inget gemensamt arbete på skolan när det gäller bedömning.

Vidare uppger lärarna att de inte har haft någon diskussion eller något gemensamt arbete kring hur de ska arbeta med värdegrundsfrågor i undervisningen utan tar de upp värdegrundsfrågor när det passar i deras egen undervisning och under en temadag kring FN. Detta bekräftas av elevhälsans representanter som uppger i intervju att lärarnas samverkan kring vad de gör i klassrummen när det gäller värdegrundsfrågor behöver stärkas. Detta bekräftas även av rektorn som uppger att hon vet att lärarna på skolan inte har samma synsätt i värdegrundsarbetet, men att hon förutsätter att det finns ett värdegrundsarbete på skolan.

Slutligen uppger lärarna att de inte har pratat tillsammans i lärargruppen kring vad en kränkning är och vart gränserna går samt att de behöver prata mer om detta. Detta bekräftas av elevhälsans representanter som uppger att anmälan av kränkningar är ett område som skolan borde arbeta mer med, framförallt vad som är en kränkning och hur den ska utredas.

I kompletterande information från rektorn uppger hon att det saknas en samsyn mellan lärarna inom flera områden, exempelvis elevinflytande, bedömning och arbetet kring värdegrundsfrågor, på grund av att endast en av lärarna har arbetat på skolan sedan tidigare och övriga två lärare är nyanställda från höstterminen 2017. Enligt rektorn har lärarna på skolenheten inte samma synsätt när det gäller samverkan, men de kommer att arbeta med detta framöver.

Elevhälsan används inte främst förebyggande och hälsofrämjande

Skolinspektionen bedömer att elevhälsans kompetenser inte används främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja eleverna utveckling mot målen. Utredningen visar att elevhälsans arbete istället främst är inriktat mot elevärenden på individnivå. Det begränsade förebyggande och främjande arbete som sker genomförs inom ramen för den enskilda professionen, exempelvis skolsköterskans hälsosamtal. Att elevhälsans inte främst används förebyggande och hälsofrämjande kan påverka elevernas utveckling och deras möjligheter att nå utbildningens mål.

Detta strider mot skollagen som anger att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. I förarbetena till skollagen anges att elevhälsans fokus inte ska vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv. Vidare förklaras att elevhälsan, genom att arbeta förebyggande och hälsofrämjande, ska bidra till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa (prop. 2009/10:165 s. 277 och s. 656).

Elevhälsans representanter uppger att de inte har genomfört något förebyggande och hälsofrämjande arbete som grupp på skolenheten den senaste tiden, vilket bekräftas av rektorn och lärarna. Rektorn uppger att hon tror att elevhälsan har arbetat behovsinriktat med enskilda elevärenden de senaste två åren på skolenheten, vilket, enligt rektorn, är en effekt av att antalet specialpedagoger i Ullaredsområdet minskats.

Både specialpedagogen och kuratorn uppger i intervju att de inte hinner arbeta förebyggande och hälsofrämjande inom ramen för sina uppdrag på Älvseredsskolan. Specialpedagogen är på Älvseredsskolan två till tre gånger i månaden och då arbetar hon främst med enskilda elevärenden. Rektorn uttrycker att hon tycker att en specialpedagog för hela Ullaredsområdet inte är tillräckligt för att täcka det behov som finns och för att specialpedagogen ska kunna arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Dock uttrycker rektorn att det finns tillräcklig tillgång till kurator i förhållande till elevantalet och att det istället handlar om hur kuratorns arbete är fördelat inom tjänsten. Kuratorn uppger att hon är på skolan en förmiddag varannan vecka och att arbetsuppgifterna huvudsakligen är elevsamtal och samtal med pedagoger utifrån behov. Skolsköterskan uppger att hon är på skolan två timmar i veckan i genomsnitt och att hennes arbetsuppgifter huvudsakligen består av hälsosamtal, vaccinationer och öppen mottagning för eleverna. Elevhälsan vid Älvseredsskolan saknar skolpsykolog.

Både elevhälsans representanter och rektorn uppger att elevhälsan, vid tiden för tillsynen, inte har någon gemensam tid för samverkan. Enligt elevhälsans representanter har elevhälsoträffarna uteblivit på grund av rektorsbyten och omorganisationer i kommunen. Rektorn uppger att elevhälsan ska få en mötestid efter höstlovet innevarande termin.

Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser inte elevernas behov av vägledning

Skolinspektionen bedömer att det på Älvseredsskolan saknas en studie- och yrkesorienterande verksamhet som tillgodoser elevernas behov av vägledning inför framtida val av utbildnings- och yrkesverksamhet. Utredningen visar att lärarna inte har kontaktat den studie- och yrkesvägledare som finns tillgänglig inom Ullaredsområdet för att genomföra studie- och yrkesvägledande insatser på skolenheten. Vidare framkommer det att inte heller lärarna, inom ramen för deras undervisning, har fullgjort uppdraget att tillgodose elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. Rektorn ska ansvara för att samverkan mellan skolenheten och arbetslivet utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter inför deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.

Detta strider mot skollagen som anger att elever i grundskolan ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att samverkan mellan skolor och arbetslivet utanför skolenheten utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.

Rektorn och lärarna uppger i intervju att de på Älvseredsskolan inte har använt sig av den studie- och yrkesvägledare inom kommunen som finns kopplad till Ullaredsområdet. Rektorn uppger att den studie- och yrkesvägledare som finns i Ullaredsområdet har utrymme i sin tjänst att besöka Älvseredsskolan, men att samarbetet byggs på att lärarna kontaktar denne vid behov, vilket lärarna inte har gjort.

Lärarna uppger att de inte har inkluderat några moment av studie- och yrkesvägledning i sin egen undervisning eller genomfört några studiebesök med eleverna. Rektorn uppger att hon inte har säkerställt att lärarna har bedrivit en studie- och yrkesorienterande verksamhet inom ramen för deras undervisning.

Motivering till föreläggande som ingripande

Falkenbergs kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Falkenbergs kommun föreläggs att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Falkenbergs kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Falkenbergs kommun uppfyller författningarnas krav inom extra anpassningar och särskilt stöd.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Falkenbergs kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Falkenbergs kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

Frida Eek
Beslutsfattare

Caroline Engskär
Föredragande

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Älvseredsskolan

Fakta om Älvseredsskolan

Älvseredsskolan är en kommunal grundskola som ingår i Ullaredsområdet¹ i Falkenbergs kommun. Vid tiden för tillsynen har skolenheten 54 elever i förskoleklass och årskurserna 1 till 5.

Skolenheten leds av en rektor och en biträdande rektor. Rektorn för Älvseredsskolan är även rektor för Apelskolan 2 och Ätranskolan.

Måluppfyllelse

Skolenheten har inkommit med en redovisning av kunskapsresultat, men eftersom kunskapsresultaten i årskurs 3 baseras på ett fåtal elever kan de inte redovisas statistiskt.

Elevernas resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 3 finns inte presenterad i den nationella statistiken på grund av att uppgifterna baseras på mindre än tio elever.

Avseende trygghet och studiero finns det, på grund av få elever, inga enkätresultat att redovisa. Skolenheten genomför årligen en egen kartläggning som redovisas och analyseras i kvalitetsarbetet.

---

¹ I Ullaredsområdet ingår Ätranskolan, Okome skola, Fageredsskolan, Älvseredsskolan, Kärnhuset samt Apelskolan.